

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องปัจจัยที่สัมพันธ์ต่อการตัดสินใจเลือกสืบค้นสารสนเทศโดยใช้โอแพคของนักศึกษาระดับปริญญาตรี เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งมีขั้นตอนการวิจัยดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าข้อมูลเบื้องต้นที่เป็นประโยชน์ต่อการทำวิจัย ได้แก่ ค้นข้อมูลจากวารสารงานวิจัยและวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวกับการใช้บริการสืบค้นแบบออนไลน์ ทศนศนคติและความพึงพอใจของผู้ใช้บริการสืบค้นสารสนเทศ เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการวิจัย การสร้างเครื่องมือ และสถิติที่ใช้ในการวิจัย
2. สืบหาข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับการใช้บริการสืบค้นสารสนเทศแบบออนไลน์และจำนวนประชากรนักศึกษาระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติและจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
3. สร้างแบบสอบถาม เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัย
4. ทดสอบแบบสอบถาม (Pre-test) โดยแจกแบบสอบถามกับผู้ให้บริการสืบค้น โอแพคซึ่งมีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 ชุด แล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่นเพื่อตรวจสอบข้อบกพร่องของแบบสอบถาม
5. ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามและนำไปแจกกลุ่มตัวอย่างในระหว่างเดือนเมษายน – กันยายน 2552
6. วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม SPSS for Windows เพื่อหาค่าสถิติ
7. สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลและอภิปรายผลการวิจัยพร้อมข้อเสนอแนะ
8. จัดทำรูปเล่มรายงานการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

1. ประชากร

ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มประชากรที่จะศึกษาคือ นักศึกษาระดับปริญญาตรีที่กำลังศึกษาอยู่ในสถาบันอุดมศึกษาของเอกชนและของรัฐในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ผู้วิจัยเลือกประชากร 2 กลุ่ม ได้แก่ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ เป็นตัวแทนสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ซึ่งมีนักศึกษาที่กำลังศึกษาระดับปริญญาตรีในปีการศึกษา 2551 จำนวน 8,169 คน และจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นตัวแทน

สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ซึ่งมีนักศึกษาที่กำลังศึกษาระดับปริญญาตรีในปีการศึกษา 2551 จำนวน 21,056 คน รวมประชากรทั้งสิ้น 29,225 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยสุ่มหาขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้วิธีการสุ่มแบบง่าย (Sample Random Sampling) โดยการกำหนดขนาดตัวอย่างตามตารางกำหนดขนาดตัวอย่างของ Taro Yamané ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % ตามความคลาดเคลื่อน + 5 % (ศิริลักษณ์ สุวรรณวงศ์. 2538 : 233-235)

สูตรที่ใช้ในการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง

$$n = \frac{N}{1+Ne^2}$$

N = ขนาดของกลุ่มประชากร ให้ N = 29,225

e = ความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่าง e = .05

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

แทนค่า

$$\begin{aligned} n &= \frac{29,225}{1+29,225(0.05^2)} \\ &= 395 \text{ คน} \end{aligned}$$

ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษามีจำนวนทั้งสิ้น 395 คน จากประชากรทั้งหมด 29,225 คน ในกรณีนี้ จึงกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างเป็น 2 กลุ่ม เท่าๆ กันคือกลุ่มละ 200 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ ซึ่งมีขั้นตอนการสร้างแบบสอบถามดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับโอแพคและระบบการคืนคืนสารสนเทศ
2. สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามข้อมูล ซึ่งแบ่งเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่

- ข้อมูลส่วนตัว ได้แก่ เพศ คณะที่ศึกษาอยู่ และระดับการศึกษา

- ข้อมูลการใช้บริการโอแพค ได้แก่ ช่องทางการใช้บริการ โอแพค และ
ความสะดวกในการใช้บริการ โอแพค

ส่วนที่ 2 ปัจจัยด้านผู้ใช้บริการต่อการตัดสินใจค้นคืนสารสนเทศโดยใช้โอแพค ได้แก่

- ประสบการณ์ในการใช้ห้องสมุด
- วัตถุประสงค์ในการค้นคืนสารสนเทศ
- ความถี่ในการใช้โอแพค
- ความรู้เกี่ยวกับวิธีการใช้โอแพค
- ความสำเร็จในการค้นคืนสารสนเทศ
- ความพึงพอใจในการค้นคืนสารสนเทศ

ส่วนที่ 3 ปัจจัยด้านระบบการค้นคืนสารสนเทศต่อการตัดสินใจค้นคืนสารสนเทศโดยใช้
โอแพค ได้แก่

- คู่มือช่วยค้น
- ทางเลือกในการสืบค้น
- เทคนิคการสืบค้น
- รูปแบบการแสดงผลที่ได้จากการสืบค้น

ส่วนที่ 4 ปัจจัยด้านผู้ให้บริการต่อการตัดสินใจค้นคืนสารสนเทศโดยใช้โอแพค

- การให้คำแนะนำช่วยเหลือและสาธิตวิธีการสืบค้น
- ความมีมนุษยสัมพันธ์

ผู้วิจัยได้สร้างข้อคำถามขึ้นด้วยตนเองโดยศึกษาข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและ
กำหนดข้อคำถามให้ครอบคลุมข้อมูลที่ต้องการศึกษา ซึ่งมีทั้งข้อคำถามที่เป็นแบบปลายปิด แบบ
ปลายเปิด และแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

มากที่สุด หมายถึง ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่านมากที่สุด = 5 คะแนน

มาก หมายถึง ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่านมาก = 4 คะแนน

ปานกลาง หมายถึง ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่านปานกลาง = 3 คะแนน

น้อย หมายถึง ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่านน้อย = 2 คะแนน

น้อยที่สุด หมายถึง ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่านน้อยที่สุด = 1 คะแนน

3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย 3 คน ได้แก่ ผู้ช่วย
ศาสตราจารย์คณพัศ สิทธิเลิศ ผู้ช่วยศาสตราจารย์วุฒิพงษ์ ทองก้อน อาจารย์ประจำสาขาวิชา
มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ และนางพิทยา
สุนทรวงษ์ บรรณารักษ์ชำนาญการ 8 ระดับ 8 ของกลุ่มภารกิจบริการสารสนเทศ สำนักหอสมุด

มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ตรวจสอบ แก้ไข ปรับปรุงเพื่อความเหมาะสม เพียงตรงตามเนื้อหา และวัตถุประสงค์ของการวิจัย ตลอดจนการใช้ภาษาที่กระชับ ชัดเจนและเข้าใจง่าย

3. การทดสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปทดลองกับนักศึกษาระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยบูรพาจำนวน 30 คน เมื่อวันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2552 โดยให้ผู้ทดลองตอบแบบสอบถามและวิจารณ์

4. การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองใช้มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา(\bullet)ของครอนบัค(Cronbach's Coefficient Alpha) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรว่ามีความสัมพันธ์กันขนาดไหนหาค่า r ที่คำนวณได้มีค่าประมาณ .70 ขึ้นไปถือว่าเป็นเกณฑ์ที่ยอมรับและสามารถนำแบบสอบถามนั้นไปใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัย ซึ่งผลการทดสอบค่าความเชื่อถือได้ของแบบสอบถามได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ 0.96 แสดงว่าแบบสอบถามชุดนี้นำไปใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัยได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามที่แก้ไขเรียบร้อยแล้วเป็นเครื่องมือหลักในการเก็บรวบรวมข้อมูล และเนื่องจากผู้วิจัยต้องการให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่มีประสิทธิภาพในการคืนคืนสารสนเทศจากโอแพคโดยตรง เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยจึงคัดเลือกผู้ตอบแบบสอบถามเฉพาะนักศึกษาที่เข้าใช้ห้องสมุดและใช้บริการคืนคืนสารสนเทศจากโอแพคของศูนย์บรรณสารสนเทศ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ และสถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยทำหนังสือถึงผู้อำนวยการสถาบันวิทยบริการจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ขอความอนุเคราะห์ในการใช้สถานที่เพื่อแจกแบบสอบถามและเก็บรวบรวมข้อมูล และขอความร่วมมือจากบรรณารักษ์ห้องสมุด สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อเป็นผู้ช่วยแจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 200 คนในระหว่างเดือนกรกฎาคม-กันยายน 2552 และได้แบบสอบถามกลับมาจำนวน 175 ชุด คิดเป็นร้อยละ 87.50

2. สำหรับการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ จำนวน 200 คน ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามและเก็บรวบรวมด้วยตนเอง ในช่วงระหว่างเดือนเมษายน-พฤษภาคม 2552 ได้แบบสอบถามกลับมาครบตามจำนวน 200 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100.00

3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของคำตอบซึ่งได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์ทั้งหมด จำนวนรวม 375 ชุด คิดเป็นร้อยละ 93.75

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลจากแบบสอบถามทั้งหมดมาจัดกลุ่มให้เป็นระบบและวิเคราะห์อย่างละเอียดตามแนวคิดในการวิจัยเชิงสถิติด้วย โปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูลทางสังคมศาสตร์ด้วยคอมพิวเตอร์ SPSS-PC+ (Statistical Package for the Social Science / Personal Computer Plus) เพื่อหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้วิธีการทางสถิติ t-test การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว การคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้

1.1) สร้างแฟ้มข้อมูลและป้อนข้อมูลตามคู่มือลงรหัสที่ได้กำหนดไว้

1.2) สรุปข้อมูลเป็นรายตัวแปรตามเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้ในนิยามศัพท์เฉพาะ นำเสนอข้อมูลในรูปตารางประกอบความเรียง

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

2.1) สถิติพื้นฐาน เช่น ค่าเฉลี่ย ร้อยละ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเพื่ออธิบายลักษณะทั่วไปของปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกค้นคืนสารสนเทศให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์โดยใช้โอแพค

การแปลผลปัจจัยที่สัมพันธ์ต่อการตัดสินใจเลือกค้นคืนสารสนเทศโดยใช้โอแพค จากค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ดังนี้

4.51 – 5.00 หมายความว่า สัมพันธ์ต่อการตัดสินใจมากที่สุด

3.51 – 4.50 หมายความว่า สัมพันธ์ต่อการตัดสินใจมาก

2.51 – 3.50 หมายความว่า สัมพันธ์ต่อการตัดสินใจปานกลาง

1.51 – 2.50 หมายความว่า สัมพันธ์ต่อการตัดสินใจน้อย

1.00 – 1.50 หมายความว่า สัมพันธ์ต่อการตัดสินใจน้อยที่สุด

2.2) การทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านผู้ใช้บริการ ปัจจัยด้านระบบการค้นคืน และปัจจัยด้านผู้ให้บริการในการตัดสินใจเลือกค้นคืนสารสนเทศของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่ศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของเอกชนและของรัฐโดยหาค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Multiple Correlation Analysis) โดยวิเคราะห์ทิศทางความสัมพันธ์ระหว่าง

ตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม ซึ่งมีเกณฑ์กำหนด ดังนี้

0.01 ถึง 0.30 ความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

0.31 ถึง 0.70 ความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

0.71 ถึง 1.00 ความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานสูง และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

0.00 ไม่มีความสัมพันธ์

- 0.01 ถึง - 0.30 ความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ และเป็นไปในทิศทางตรงกันข้าม

- 0.31 ถึง - 0.70 ความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง และเป็นไปในทิศทางตรงกันข้าม

- 0.71 ถึง -1.00 ความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง และเป็นไปในทิศทางตรงกันข้าม

2.3) การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Multiple Regression Analysis) โดยใช้ การวิเคราะห์ถดถอยแบบปกติ(Enter Regression Analysis) ในการวิเคราะห์ผลและน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรอิสระที่มีต่อตัวแปรตาม โดยการกำหนดตัวแปรเข้าสู่สมการทั้งหมด และการวิเคราะห์ถดถอยแบบขั้นบันได (Stepwise Regression Analysis) เพื่อวิเคราะห์น้ำหนักความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจสืบค้นสารสนเทศสารสนเทศของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่ศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของเอกชนและของรัฐ

